

Szymon Bryzek

Meliczne i kulturowe aspekty tłumaczenia (na materiale przekładów utworów Władimira Wysockiego autorstwa Macieja Maleńczuka)

26.06.2024

Słowa kluczowe: Maleńczuk, Wysocki, piosenka autorska, bard, przekład meliczny, translator studies

Streszczenie

Celem niniejszej dysertacji jest pogłębiona analiza sposobu funkcjonowania aspektów melicznego oraz kulturowego w oryginalnych utworach słowno-muzycznych oraz ich przekładach. Istotną rolę w analizie obu elementów pełni postać tłumacza, bowiem od obranych przez niego strategii zależy, w jaki sposób poszczególne aspekty utworów zostaną przetransformowane i przetransferowane do języka i kultury docelowej. W charakterze materiału egzemplifikacyjnego zostały wykorzystane przekłady utworów Władimira Wysockiego autorstwa Macieja Maleńczuka, które ukazały się w formie albumu muzycznego *Wysocki Maleńczuka*.

Rozprawa składa się z dziewięciu rozdziałów poprzedzonych wstępem i zakończonych podsumowaniem. Do pracy dołączono streszczenia w trzech językach – polskim, rosyjskim i angielskim oraz bibliografię. Dysertacja ma klasyczną strukturę – podzielona została na część teoretyczną (rozdziały I–VII) oraz praktyczną (rozdziały VIII–IX).

W pierwszym rozdziale omawiam istotne dla pracy założenia współczesnego przekładoznawstwa oraz prezentuję postać tłumacza w kontekście jego miejsca w dyskursie przekładoznawczym. Rozdział drugi poświęcony jest analizie związków dźwięku (muzyki) i słowa (języka) we współczesnych badaniach lingwistycznych i muzykologicznych. W rozdziale trzecim analizuję specyfikę transferu utworów muzycznych ze szczególnym uwzględnieniem czynników melicznych w postaci wersyfikacji oraz instrumentacji. Rozdziały czwarty i piąty poświęcone są zjawisku bardostwa, gatunku piosenki autorskiej. Szósty rozdział stanowi omówienie twórczości i biografii Władimira Wysockiego. Siódmy rozdział, wieńczący część

teoretyczną, poświęcony jest Maciejowi Maleńczukowi. Prezentuję w nim jego biografię, działalność twórczą, strategie funkcjonowania w dyskursie oraz specyficzne elementy idiolektu, których obecność jest w przekładzie wyraźnie odczuwalna.

W część analitycznej pracy (rozdziały VIII–IX) analizuję meliczne i kulturowe aspekty oryginalnych utworów Władimira Wysockiego w konfrontacji z ich przekładami autorstwa Macieja Maleńczuka.

W ósmym rozdziale omówione zostały zmiany w warstwie semantycznej i brzmieniowej kodu muzycznego oraz ich wpływ na recepcję piosenki. Rozdział ten zawiera również zaproponowany przeze mnie opis metodologiczny analizy warstwy melicznej oraz analizę warstwy melicznej przeprowadzoną na podstawie tekstów czterech oryginalnych utworów i ich przekładów.

W ostatnim, dziewiątym rozdziale części analitycznej niniejszej dysertacji omówione zostały aspekty kulturowe oraz sposób ich transferu. Badane były ponadto ślady obecności tłumacza w warstwie stylistycznej tekstów, strategie obrane w tłumaczeniu odniesień intertekstualnych oraz sposoby tłumaczenia

